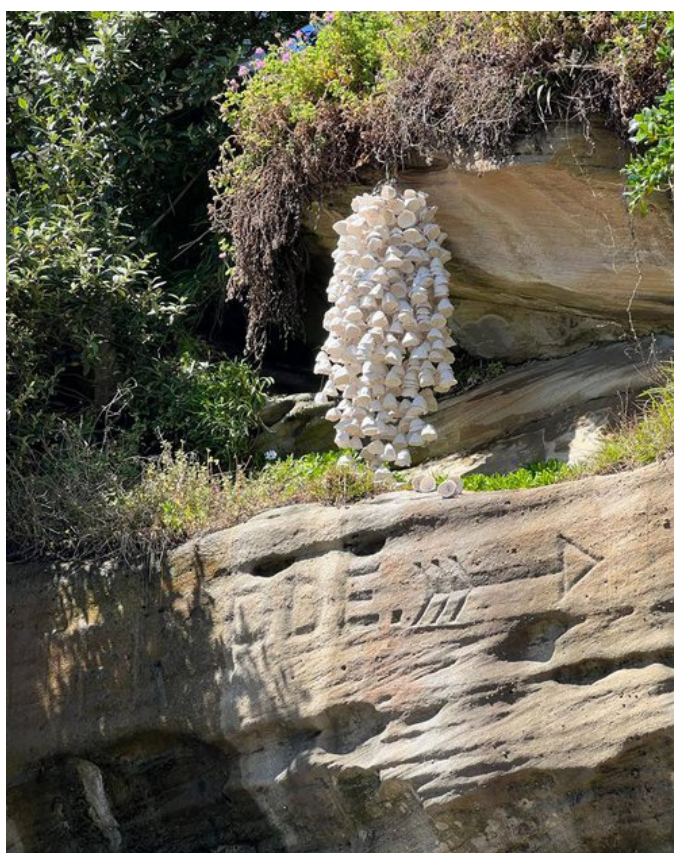

Lerets rene udtryk

Naja Utzon Popov

Naja Utzon Popov skabte værket *Continuum* til *Sculpture by the Sea* 2021 i Bondi, Australien. I den forbindelse modtog hun en pris fra Dansk Australsk New Zealandsk Venskabsforening
Foto: Naja Utzon Popov

af Christina Rauh Oxbøll, museumsinspektør

Med en ganske særlig sans for keramikens poetiske egenskaber fortolker Naja Utzon Popov (født 1973) indtrykkene fra naturen omkring sig, barndommens fortællinger og aktuelle begivenheder i sine værker. Her mødes det grønlandske sagn om Havets Moder, der i sit hår opsamlede alt, hvad menneskene kasserede og smed ud for siden af lade det forvandle til havets dyr og fugle, med klangen fra fårenes

klokker, når de bevæger sig rundt i landskabet på Mallorca, og de forkullede stubbe, der står tilbage, når brandene har raseret hen over de australske stepper. De meget forskellige inspirationskilder hentet fra forskellige egne af verden forenes på ganske forunderlig vis i Naja Utzon Popovs naturligt afdæmpede men samtidig intense udtryk, der appellerer til at stoppe op, sanse og se.

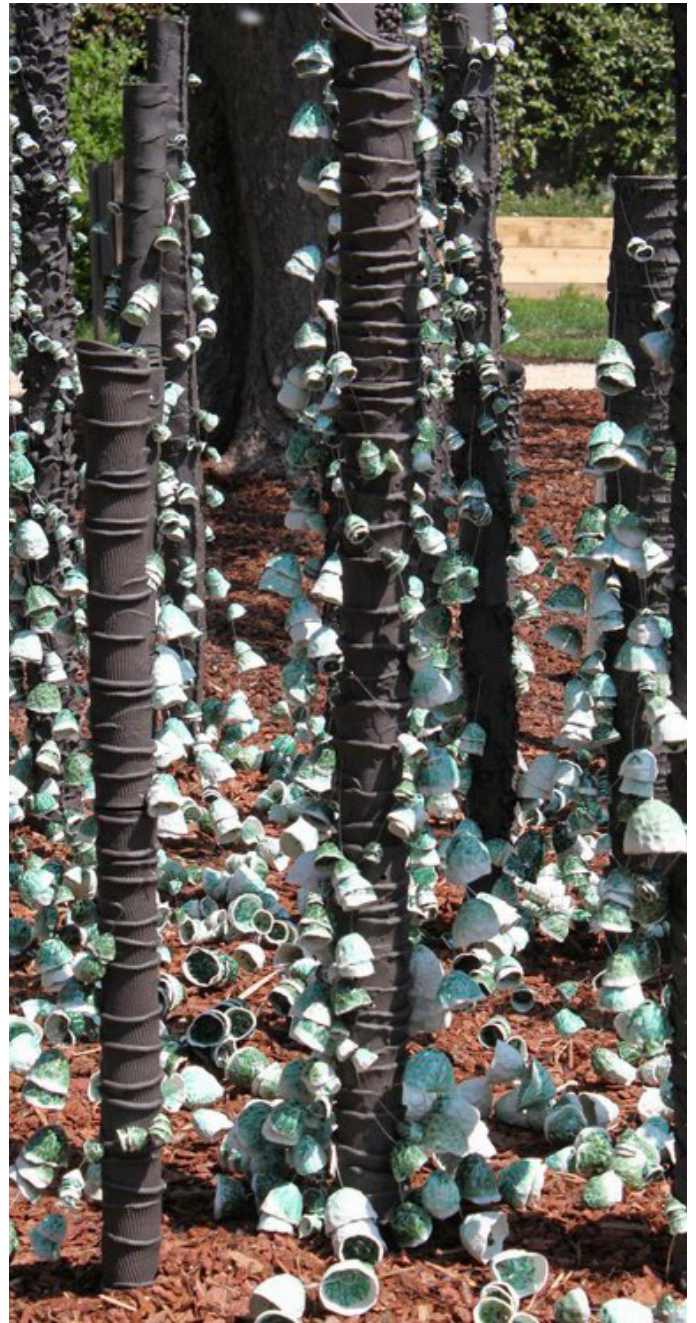
Udstillingen *Continuum*. Naja Utzon Popov breder sig rundt i de mindre rum i museets mellemetage – den gamle kælderetage i Grimmerhus. Et af rummene fyldes af en hel installation, hvor værket *Continuum* med sine hundredevis af porcelænsklokker breder sig fra loftet og ned over gulvet, hvor det som håret fra Havets Moder duver ind og ud mellem de mange keramiske cylindre med bladornamenter, der står som et landskab på gulvet.

Naja Utzon Popov er lige så internationalt forankret som hendes værker. Hun er født i Danmark, opvokset både her og i Australien og uddannet i England, i en familie, hvor det altid har været naturligt at forholde sig til sin omverden gennem æstetik. Moderen er kunsthåndværker og designer Lin Utzon og faderen den anerkendte australske arkitekt Alex Popov. Valget selv at gå kunstens vej har derfor været nærliggende. Som teenager drømte hun om at blive fotograf og elskede at arbejde i mørkekammeret. I Australien fik hun undervisning i tegning, grafik og tryk, men da hun kom ind på keramiklinjen på University of Westminster, School of Media, Arts and Design og fik hænderne i leret, vidste hun straks, at dette var hendes foretrukne medie.

Netop processen med at modellere værkerne op i hænderne er væsentlig for Naja Utzon Popov. Hun beskriver selv, hvordan *alt går hurtigt og fint, indtil der altid indtræffer et punkt, hvor det synes at gå den gale vej*, og krukken så at sige selv tager over og får lov at vokse sig færdig. Modelleringsprocessen fornemmer man tydeligt i krukernes og vasernes organiske og levende udtryk, hvor også åbningen forbliver uafsluttet, som er krukkerne i et evigt kredsløb mellem opbygning og forfald. De uglaserede overflader fremhæver de smukke farver i materialernes naturlige tilstand. Gennem kærligheden til lerets rene udtryk fortæller Naja Utzon Popov i et smukt, stilfærdigt og dog stærkt kunstnerisk formsprog om at tage vare på naturen og livets skønhed og skrøbelighed.

Udstillingen kan opleves på CLAY Keramikmuseum frem til 4. juni 2023.

CLAY Keramikmuseum arrangerer artist talk med kunstneren Naja Utzon Popov fredag den 17. marts kl. 15 - 16.

Værket *Momentum*, som Naja Utzon Popov udstillede på Venedig Biennalen 2022

Foto: Naja Utzon Popov

Keramikkens Sprog

Lone Skov Madsen, *Skulpturel form*, 2006 og Karl Hansen Reistrup, *Egyptervase*, 1899
Erik Veistrup Samlingen, CLAY Keramikmuseum
Foto: Ole Akhøj, bearbejdet af Rasmus Koch Studio

*Keramiker Peder Rasmussen har beskæftiget sig med keramik gennem et langt liv både som udøvende keramiker og som forfatter, senest med bogen *Keramikkens Sprog*. Læs her videre om, hvordan han sammen med CLAY Keramikmuseum formidler en mangfoldighed af keramiske udtryk i en ny udstilling med værker fra CLAY Samlingen og udlån fra andre museer, keramikere og private samlere.*

af keramiker Peder Rasmussen

Udstillingen tager afsæt i min bog *Keramikkens Sprog*, der udkom i efteråret 2021. Både bog og udstilling forsøger at afklare keramikens virkemidler. For alle kender jo til det at gå rundt på en udstilling, og så pludselig er der et kunstværk, der skærer sig igennem forvirringen og taler til én. Gammelt eller nyt – det taler bare direkte til én. Det rammer præcist ned i nogle koordinater i vores sanseapparat, som vi måske ikke engang vidste fandtes. Man må spørge sig selv: Hvorfor

lige netop dette værk og ikke et andet, der i og for sig er lige så godt? Hvad er det i lige netop dette værk, der påvirker mig? Hvilke knapper trykker det på? Og i det hele taget: Hvilke mekanismer driver værket?

Vores forhold til keramik er meget direkte og karakteriseret af en nærmest kropslig identifikation. Vi holder om krukkerne, spiser af tallerknerne, hælder af kanderne og bliver begravet

i urnerne. Krukkernes komponenter har ligefrem fået navne efter vores kropsdele og består af fod, korpus eller krop, mave, skuldre, hals og ører. Det fungerer også af og til omvendt. Den frække kan få én på tuden eller blive nødt til at hanke lidt op i sig selv. Mest måske, hvis man bliver lidt for krukke!

Udstillingen handler altså om keramikens virkemidler. Ved hjælp af værker fra forskellige kategorier, fra brugsting til keramisk skulptur, forsøger den at afkode, hvad det er, keramikken gør ved os – og ikke mindst hvordan. Sammenstillingen af de mange forskellige værker vil nok afklare meget i sig selv. Her bliver det mere tydeligt, hvilke virkemidler keramikere har taget i brug.

Som noget helt nyt på CLAY vil man undervejs i udstillingen *Keramikkens sprog* få mulighed for at høre mig fortælle om keramikken. I tekst, lyd og billeder vil udstillingen også forsøge at indkredse nogle af de mange fænomener og strategier, der karakteriserer keramisk kunst.

Ligesom det gælder for mine introduktioner til værkerne i Skulpturparken, skal man bare scanne QR-koden ved de forskellige afsnit med sin telefon, så kommer man direkte til lydfortællingen.

Karl Hansen Reistrup

Fad, uden år

Lertøj

Erik Veistrup Samlingen, CLAY Keramikmuseum

Foto: Ole Akhøj

Udstillingen er opdelt i 9 afsnit, som hver især vil indkredse et emne. Her følger kort introduktion til hvert af dem.

Krukkens musik

Alle drejede og dekorerede krukker kan ses som visuelle båndsløjfer, der bare bliver ved og ved. Den cirkulære form gør, at vi, når vi aner bevægelsen rundt, slår os til tåls med, at vi blot ser en del af værket. Vi ved, at der er mere, hvor det kommer fra, og at vi må bevæge os eller dreje på krukken for at få det hele med. Nogle dekorationer bevæger sig regelmæssigt og ornamentalt omkring krukkerne – på andre danser dekorationen til mere jazzede toner.

Dekoration

Dekoration handler hovedsageligt om ornamentik og komposition. I almindelighed går dekoration ud på at tilføre formen et lag af betydning, som den ikke har i forvejen. Det kan være alt fra helt regulær ornamentik til nærmest abstrakt maleri.

Figurens kunst

Arbejdet med figurer åbner for mange muligheder – ikke mindst af social karakter. Med masseproducerede figurer kan man forsyne almindelige mennesker med kunst, som de ellers hverken ville have plads eller råd til. Nærmest som grafik i forhold til maleri.

Med ilden som partner

Dette er nørdernes område. I kunstkeramisk sammenhæng spiller glasuren en helt afgørende rolle. En blank glasur kan fremme farvedannelsen i begittemalet lertøj, så krukken nærmest skaber et rum for sig selv, mens en mat glasur med sin mere pågående stoflighed rykker tættere på os. Desuden er der alle effekterne fra det nærmest naturlige til det vildt kunstige.

Brugskeramik – keramikens dna

Keramik begynder med brugsting. Næsten enhver krukkeform, der bliver brugt til mere kunstneriske formål, har sit udspring i brugskeramikken. Den opstod i menneskets tidligste kulturer, den har fulgt med hele vejen og er en fast bestanddel af vores æstetiske forestillingsverden.

Den drejede form

Den drejede form eller omdrejningslegemer, som man nok ville kalde det i dag, er et hovedområde inden for keramik. Drejning er en helt særlig kunstnerisk disciplin og har sine egne mestre. Det er profilen, der skaber formen, og det er, hvad der sker mellem bund og top, der konstituerer den kunstneriske indsats.

Frie former

Pottemagere verden over har altid moret sig med at dreje skævt, for det giver liv.

Pernille Pontoppidan Pedersen
En del af afgangsprojektet *Høj Useriøsitet* fra 2012
Stentøj
Erik Veistrup Samlingen, CLAY Keramikmuseum
Foto: Ole Akhøj

Fad fra Raqqqa, 13. århundrede
Fajance
Copyright: Davids Samling, København
Foto: Pernille Klemp

Krukker kan også være frit modelleret, støbt i gipsforme, være industrielt fremstillet på kompliceret maskineri eller bare være bygget op af lerplader. Disse frie former læner sig derfor lige så meget op ad en figur- og skulpturpraksis som ad en mere traditionel, symmetrisk formningspraksis.

Keramisk skulptur

Hvor især den postmodernistiske skulptur nærmest har ophævet sig selv som fast form og kan rumme en stor diversitet af materialer selv inden for samme værk, så har arbejdet med keramisk skulptur stort set altid tiltrukket kunstnere, der holder sig til et mere traditionelt værkbegreb.

Fortællinger

Den keramiske fortælling spiller en helt central rolle i kunstens historie, og keramikens klassiske formater giver spillerum for ganske særlige typer af fortællinger.

Krukkernes cirkulære former tilvejebringer nærmest af sig selv filmiske muligheder, og deres dobbeltkrumme overflade skaber ofte en slags indadgående rum for fortællingen at boltre sig i. Helt op i vor tid tiltrækker krukker og vaser kunstnere med fortællelysten intakt.

Udstillingen kan ses fra den 22. januar til den 20. august 2023.

Der vil være offentlige omvisninger i udstillingen:

24. februar v. museumsinspektør Christina Rauh Oxbøll

12. maj v. museumsinspektør Allan Andersen

18. august v. museumsinspektør Christina Rauh Oxbøll

NYT FRA CLAY VENNERS BESTYRELSE

Generalforsamling 2023 i CLAY Venner

Bestyrelsen minder om CLAY Venners ordinære generalforsamling, der er fastsat til onsdag den 29. marts 2023 kl. 19.00 - 21.00.

Generalforsamlingen finder sted på KulturØen, Havnegade 6-8, 5500 Middelfart.

Indkaldelsen til generalforsamlingen udsendes pr. mail ultimo februar.

NYT FRA CLAY VENNERS ARRANGEMENTUDVALG

The Potteries

Tilbud om grupperejse med CLAY Venner til The Potteries i 2023 forventes udsendt pr. mail til medlemmerne medio februar. Tilmelding ultimo marts.

UDSTILLINGER ANDRE STEDER

Lønstrup

Galleri Visby, Mårupgaard, Mårup Kirkevej 62, Lønstrup, 9800 Hjørring

- Nordjyllands største kunsthåndværkergalleri

Vinterudstilling

Galleri Visby byder indenfor til årets vinterudstilling.

I år udstiller keramiker Kirsten Holm Nielsen og fotograf Bent Nielsen. Kirsten Holm viser nye værker, som hun har kaldt *Ruiner og Brudte former*, der er to forskellige skulpturgrupper, inspireret af den form for brud, der kaldes nedbrud eller forfald.

Udstillingen kan ses fra den 13. januar og frem til den 19. marts 2023.

Galleriet har åbent alle ugens dage. Tlf.: 98 96 06 61

GALLERI VISBY
VINTERUDSTILLING
 13. januar - 19. marts 2023

BENT NIELSEN
Fotografi

KIRSTEN HOLM NIELSEN
Keramik

ÅBENT ALLE DAGE
 MÅRUPGÅRD - MÅRUP KIRKEVEJ 62 - LØNSTRUP - 9800
 TLF. +45 51 22 16 11 - WWW.GALLERIVISBY.DK

Udgives af foreningen CLAY Venner

Redaktion: Susan Lejsgaard, susanlejsgaard@gmail.com
 og Bodil Toft, btoft50@gmail.com

Layout: Heidi Kunst, Kulturkalenderen & Grafisk Bureau

Ophavsret: Redaktionen af CLAY Nyt bestræber sig på at kontakte alle retmæssige ophavsmænd m/k. Eventuelle overtrædelser er sket utilsigtet og uden forsæt

Næste nr. udkommer primo marts 2023

CLAY | VENNER

KERAMIKMUSEUM DANMARK | Kongebrovej 42 | DK-5500 Middelfart | www.claymuseum.dk